

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. XII. Impedimentum undecimum. Assinitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Doctores supra citati, nam ex sponsalibus conditionatis non nascitur, quia illa nondum sunt vera sponsalia: at adveniente, & purificata conditione, jam sunt vera, absoluta & propria sponsalia: ergo, &c.

§. III. Publica Honestas ex Matrimonio Rato.

EX matrimonio tantummodo rato oriri impedimentum hodie dirimens matrimonium usque ad quartum gradum inclusive, supra indicavimus, nam olim extendebatur usque ad gradum septimum. Iam inquiri, ejusmodi impedimentum oriturne, etiam ex matrimonio rato invalido?

2. Respondeo, esse bene distinguendum. Ita Pont. loco mox citando n. 5. alique passim; nam oritur ex invalido, quod invalidum sit ex omnibus aliis capitibus, præterquam, si sit invalidum ex defectu consensus. Quare, si matrimonium ratum fuit invalidum, quia fuit cum consanguineo, cum affini, cum Professa solemniter, &c. jam incurrit impedimentum dirimens Publica Honestatis ex matrimonio rato; at si fuit invalidum ex defectu tui liberi consensus, qualis etiam est consensus eo metu, ex errore personæ, ex amentia, ut notat Hurt. de matr. d. 2.1. diff. 2. n. 8. impedimentum hoc non contrahitur.

3. Nota differentiam: Impedimentum Publica Honestatis ex sponsalibus nunquam ex Tridentino oritur ipsi sponsalibus invalidis. At impedimentum ejusdem publicæ honestatis ex matrimonio rato oritur semper, excepto cum affuit defectus ipsius consensus; tunc enim non oritur, ut dictum est.

Ex defectu ætatis, quando sufficiens consensus deficit pro matrimonio non incurritur publica honestas ex matrimonio rato, quia hoc est defectus pleni consensus: At vero, quia ille consensus valeret ad sponsalia, incurrit publicam honestatem ex sponsalibus, dicam infra Tr. 3. de spons. c. 2. §. 4. n. 4.

4. Quid quando Matrimonium ratum sit invalidum, quia contrahitur clandestine; id est, quia celebratur sine Parocho & testibus.

Respondeo. Non contrahi hoc impedimentum tenet Sanchez, l. 7. d. 70. n. 13; & Coninch, sed inmerito, nam propterea contra eos argui rectè Perez, d. 32. matr. sec. 3. citans Hurt. Pont. l. 7. cap. 36. n. 5. afferens declarationem Cardin. Averq. l. 7. §. 1. et 5. Ver. Addit. Sanchez, cum enim (ait) in hoc casu matrimonium non sit invalidum ex defectu consensus, sed ex defectu solemnitatis illi consensui auctoritate Ecclesiæ, non est ratio, cur impedimentum non easque concedamus.

5. Quid de Matrimonio rato conditionato per conditionem futuram suspendentem dicti Matrimonii consensum.

Respondeo. Dum manet conditionatum, non parit hoc impedimentum, quia tunc nondum vere est matrimonium. At adveniente conditione, parit, quia jam tunc absolutum est, & verum matrimonium.

6. An autem, adveniente conditione, antequam novum consensum legitime adhibeant conjuges, oriatur publicæ honestatis impedimentum, tanquam à sponsalibus, atque adeo usque ad primum gradum dumtaxat; an vero tanquam à matrimonio jam rato, adeoque usque ad quartum gradum, quæstio est apud Doctores. Nam aliqui volunt matrimonium sub dicta conditione celebratum, adveniente conditione non habere vim nisi sponsalium, antequam de novo rite consentiant sponsi, & hi debent consequenter tenere, nunc oriri, impedimentum tantummodo usque ad primum gradum. Aliqui vero contendunt dictum matrimonium jam habere totam vim Matrimonii rati, & hi debent consequenter docere oriri impedimentum usque ad quartum gradum. Quoniam vero nos infra Tr. 4. de consensu §. 4. n. 11. docebimus, utramque sententiam esse probabilem, sed priorem probabiliorem, ideo, idem dicimus in præsentia de impedimento. Lege id breviter apud G. Hurt. d. 2.1. matr. diff. 2. n. 8.

CAPUT XII.

Impedimentum Undecimum.

AFFINITAS.

§. I. Quid sit, & quatenus extendatur.

Affinitas est propinquitas, seu attinentia quædam, quæ ex copula carni (quam completam vir, & mulier, sive licite per conjugium, sive illicitè per culpam habent) provenit inter consanguineos viri, & dictam mulierem, & inter consanguineos molieris, & dictum virum. Cum enim vir, & mulier per copulam, vel semel habitam, fiant una caro, & unum principium ejusdem filii, merito consanguinei utriusque ad ipsos attrinebunt, modo dicto; quæ attinentia vocatur Affinitas, quia consanguinei alterius (quilibet juxta suum gradum) veluti accedunt ad fines alterius. Ipsi vero vir, & mulier copulam habentes non sunt, nec vocantur affines, secundum Sanchez, l. 7. d. 64. num. 4. G. Hurt. d. 20. diff. 1. n. 1. Perez d. 3.1. sec. 2. sed sunt una caro, & vocantur stipites Affinitatis, sunt enim radix, seu causa, unde cæteri fiant affines.

2. Quoniam vero Affinitas habet, ut dictum est, suos gradus, perinde, ac consanguinitas, ad eos distinguendos solet à Canonistis hæc dari Regula. *Persona addita personæ per carnis copulam mutat genus, non gradum attinentiæ.* Merito dicitur (mutat genus) nam ex consanguineis fiunt affines & merito dicitur (non gradum) quia eo gradu quo erant consanguinei, fiunt in eodem gradu affines. Sed clarius habet sequentem Regulam explicantem illam Canonistam, Quotogradu consanguinitatis, est quis conjunctus, vel distat ab uno ex illis, qui copulam inter se habent, eodem gradu affinitatis est conjunctus, vel distat ab altero ex ipsis, qui prædictam copulam habent. Si ergo Antonius v. g. est in primo gradu collateralis cum Titio, id est ejus frater, erit affinis in eodem gradu cum Maria, cum qua Titius per copulam se conjunxit, in eodem gradu affinis erit Berta soror Mariæ cum dicto Titio. Pari modo, si Cæsar est pater Titii, atque adeo in primo gradu cum ipso conjunctus in linea recta erit affinis in primo eodem gradu in linea recta cum Maria, & similiter in eodem primo gradu erit pater Mariæ cum Titio, & sic de cæteris, mutando semper nomen consanguinitatis in Affinitatem, & ut dictum est, servando semper eundem gradum.

3. His declaratis, dicendum est, Affinitatem ortam ex copula licita; hoc est inter legitimos conjuges, hodie esse impedimentum dirimens subsequens matrimonium usque ad quartum gradum consanguinitatis inclusive: Affinitatem vero ex copula illicita, id est fornicaria, hodie esse impedimentum dirimens idem matrimonium subsequens, solum usque ad secundum gradum ejusdem consanguinitatis inclusive. Ratio est expressa dispositio Tridentini sess. 24. cap. 4. de reform. matr. confirmantis Decretum (C. Non debet de Consang. & Affinitate) Innocentii III. in Concilio Lateranensi.

4. Dixi (hodie) nam antea multo latius ejusmodi Affinitas extendebatur, tunc enim affinitas patiebatur affinitatem, ut habes latè apud Sanchez, l. 7. d. 67. At vero, nunc certa Regula illa est: *Affinitas non parit affinitatem.* Quare hodie inter consanguineos Mariti, & consanguineos uxoris nulla est affinitas, nam solum est inter consanguineos Mariti, & uxorem, & inter consanguineos uxoris, & Maritum.

5. Ex dictis ergo fit ut duo fratres possint sine dispensatione accipere duas sorores, vel soror, & frater Petri v. g. copulari matrimonio cum fratre, & sorore Antonii v. g. Item fit, ut unus ex fratribus ducere possit viduam, & alter frater possit ducere filiam ejusdem viduæ genitam ex mortuo marito. Item, ut Pater ducere

possit viduam, & ejusdem patris filius ducere ejusdem viduam filiam ex alio matro, atque hæc omnia, quia Affinitas non parit Affinitatem. Ita Sanch. l. 7. *matrim.* d. 67. num. 3.

6. Idem dic, si Caius, v. g. ducat viduam relictam à propriæ uxoris fratre. Clarius. Caius duxerat Bertam, hæc autem Berta habet fratrem nomine Cæsarem, qui duxerat Catharinam. Dico, mortua Berta, & Cæsare, posse Caium ducere Catharinam, quia Caius contraxit quidem affinitatem cum Cæsare, sed ex dictis nullam cum uxore Cæsaris, nempe Catharinam.

QVÆSTIUNCULA ORTA EX PREDICTIS.

7. Diebus hinc superioribus eperit sequens difficultas, cujus expressam solutionem apud neminem ex Scrip- toribus nec ego, nec nostri Colleg. Panormitani Theo- logi invenire potuimus.

8. Si ex vivis excedat Berta vxor Titii, perseverat in Titio affinitas cum omnibus Bertæ consanguineis, quia, ut cum Sancto Thoma ex Textu notat Sanch. l. 7. d. 64. n. 2. ex C. *Fraternitatis* 35. q. 10. affinitas semel orta per- petuo remanet.

9. Sed quid, si post mortem Bertæ nascatur ex sorore v. g. dictæ Bertæ puella aliqua, hæc puella eritne affinis ipsi Titio, ita ut inter ipsam, & Titium nequeat validum matrimonium intercedere?

10. Respondeo: Theologi fere omnes prædicti, & ego minime omnium, diximus esse affinem, & inter ipsos invalidum fore matrimonium. Ratio fuit, quia affinitas non solum extenditur ad consanguineos viventes, vel natos, vivente ipsa uxore, sed etiam ad consanguineos, natos post ipsius vxoris mortem. De novo enim nati verè, & in omni rigore sunt consanguinei dictæ vxoris, quam- vis mortuæ. Et sanè Pater in Cælo, v. g. existens, ut suum filium, suosque nepotes recognoscit filium post hu- mum, & nepotes descendentes. Si ergo postea nati, sunt verè consanguinei vxoris Titii, etiam affines ejusdem Titii.

11. Noluit acquiescere huic rationi vnus ex prædi- ctis nostris Theologis. Vnde quæstionem hanc Romæ decidendam misit ad Patrem Ludovicum Leti Nostræ Societatis virum Doctissimum, & præcipuè in Sacris Canonibus excellentissimū, qui respondit certissimam esse doctrinam à me, prædictisque Theologis allatam. Huic responsioni, nec dom ille vnus acquievit, donec suum argumentum dissolutum viderit: Argumentum autem fuit hujusmodi: Affinitas non resultat, nisi mediante Matrimonio: ergo, non stante Matrimonio, resultare ea nunquam poterit: Sed post mortem prædictæ Bertæ jam non stat matrimonium cum Titio, quia ex San- cto Paulo matrimonium dissolvitur per mortem: ergo nec resultabit affinitas in Titio cum natis post mortem Bertæ.

12. Respondi in hunc modum: Affinitas non resultat, nisi mediante matrimonio, quod aliquo tempore exi- terit, concedo quod nunc actu existat, nego. Vnde nego consequentiam. Cujus distinctionis ratio est, quia, ut diximus, adhuc de novo nati (Matrimonio scilicet am- plius non existente) sunt consanguinei vxoris: ergo non possunt, non esse affines mariti; Sacri enim Canones ad contrahendam Affinitatem nihil aliud requirunt, nisi consanguinitatem cum altero ex conjugibus, nec distin- guunt, stante vel non stante matrimonio.

13. Confirmatur. Affinitas vsque ad secundum gradum contracta ex copula fornicaria semper con- surgit, ut vidimus, quamvis ibi non adsit, nec stet matrimonium; Satis enim est, ut aliquo tempore adfuerit culpa illa illicita: Ergo, & in casu no- stro satis est, quod aliquo tempore adfuerit copula licita.

14. Et hinc ducitur ratio à prior. Nam Affinitas non oritur ex matrimonio immediatè, sed ex mixtione Corporum, etiam semel habita inter virum, & mulierem. Quamvis ergo per mortem dissolvatur matrimonium

non dissolvitur immediatè radix affinitatis, quæ est in pulam intercessisse inter virum, & mulierem, quæ nitas quæ nasci ex tali radice debet, impeditur im- terit.

§. 11. *Quæ jure indultum est hoc Impedimentum affinitatis.*

1. **Q**uamvis naturaliter confurgat affinitas con- sanguineorum alterius conjugis cum altero, quæ Affinitatem appellamus, ea enim confurgit ex ip- satione corporum, quo conjuges sunt vna caro, ita- eam attentionem esse impedimentum dirimens Ma- trimonium subsequens, omnino indultum est ab Eccl- sia. Ita Sanch. l. 7. d. 66. & 67. & Pontius l. 7. d. 34. adque pro- ter convenientias supra in explicatione impedimenti cōsanguinitate indicatas, hic proportionaliter appli- das. Addita etiam est excommunicatio contra tenentem Matrimonium cum hoc impedimento, ut dicam cap. 3.

2. Hinc rectè colligit Hurtados, d. 10. *matrim.* d. 3. num. 8. duos Infideles, qui dictam affinitatem contrax- runt, posse tempore Infidelitatis valido Matrimo- niū coniungi cum animabus, quia Infideles non subiacent eccl- siæ legibus. Cætera ad Infideles circa hoc partem vide apud citatum Hurtadum.

§. 111. Affinitas superveniens Matrimo.

1. **D**iximus, Affinitatem dirimere Matrimo- nium subsquens; Si autem ea supervenerit Matrimo- nio jam contracto, hic dicendum est. De Cognatione spirituali superveniente dixi lib. 2. cap. 4. §. 2. d. 1. num. 17.

2. Breviter. Si vir, vel vxor copulerent cum aliquo vel aliquo ex consanguineis in primo, vel secundo gra- rantum sui conjugis; Si autem ea supervenerit Matrimo- nio jam contracto, hic dicendum est. De Cognatione spirituali superveniente dixi lib. 2. cap. 4. §. 2. d. 1. num. 17.

3. Ne autem hic duo confundas, quæ sunt similes, verba. Nam, si Titius v. g. vir Bertæ cognoscat aliquam Bertæ consanguineam in remotioribus gra- dibus, à primo, & secundo, hoc est in tertio, vel quatuor, committit quidem incestum, quia ex prædictis, con- sanguinei ejus vxoris sunt ipsi Titio affines, etiam si amittit jus petendi debitum à sua vxore Bertæ, quia Titio dentium hanc penam non valendi petere debuit, & e- cut & impedimentum dirimens ex copula illicita, pro- strinxit ad primum, & secundum duntaxat, ut dixi.

Simili modo, si idem Titius v. g. cognoscat mu- piter aliam extraneam, nulla consanguinitate ad se, vel ad vxorem suam pertinentem, cognoscat, v. g. Mariam, contrahet impedimentum, ne ipse Titius post mortem suæ vxoris Bertæ possit Matrimonium contra- here cum consanguineis Mariæ in primo, & secundo gradu, & si cum his forte postea copulam habeat, con- mittet incestum speciatim in Consolatione appetitum. At vero, si copulam, postea habeat cum consanguineis dictæ Mariæ in gradibus remotioribus, hoc est in tertio, & quarto, illicitè quidem, ut ex se patet, facit, sed non contrahet conjunctionem cum dicta Maria, & con- sequenter, neque incurrit impedimentum dirimens Matrimonium, forte contrahendum cum illam dignat declaravit Pius V. ad Dominum 1557. *Declarat.* Carita, ap. Pont. lib. 7. *matrim.* d. 33. num. 6. vidè, nec peccat

peccato incestus, sicuti rectè notavit Sanchez lib. 7. mar. d. 67. num. 7. quare, nec speciatim, ut incestum in Confessione explicandum, quia in copula illicita (ut nimis saepe dictum est) Tridentinum abstinuit ab his remotioribus gradibus contractionem impediendi, &c.

Vides ergo diversitatem, præsertim illam de incestu Titius enim cognoscendo, confanguineas Bertæ vxoris suæ in remotioribus illis gradibus, committit incestum. Idem verò Titius cognoscendo confanguineas dictæ Mariæ sibi extraneas, sed jam vnitæ per copulam illicitam, cognoscendo, inquam, eas, quæ Mariæ sunt conjunctæ in primo, & secundo gradu, committit quidem incestum, sed cognoscendo eas, quæ eidem Mariæ sunt conjunctæ in tertio, & quarto incestum non committit.

4. Dixi autem n. 2. (petere licitè non potest) potest enim, imò, & debet, reddere ne ex peccato vnus conjugis petatur dampnum alteri. Nam propterea, sic, & alter consenserit ad prædictum incestum, etiam, & ipse petere non poterit, ut explicatius alibi docui, l. 7. in Decal. c. 4. §. 2. in præf. 12.

5. Tria tunc exciderunt, quæ te ignorare non conuenit, primum, Secundum Sanchez l. 7. d. 3. n. 1. & Pontium l. 10. c. 7. n. 6. alibi, excusari ab hac pœna non valendi petere debitum, à suo conjugè, mulierem, quæ præcisè vi oppressa fuit à confanguineo sui viri, quia tunc cum culpam non committat mulier, non meretur pœnam, esto naturaliter oriatur affinitas. Secundum, eandem excusationem concedi probabiliter à nonnullis, ut Pont. l. 2. Bonac. de mar. g. 4. p. 2. n. 5. Avers. q. 17. mar. sect. 3. Ver. Quid si fem. contra Sanch. & Pontium, si ex metu gravi, siue mulier, siue vir cogatur similem incestum committere. Nam quamvis tunc peccent, Ecclesia tamen non videtur tunc illum, vel illam castigare tanta pœna velle. Tertium, probabiliter etiam à nonnullis concedi eandem excusationem, si ad hoc ignorantia, siue facti, siue juris, siue pœnæ, dummodo non sit affectus, ut liberi dicti conjuges peccent, id quod clare docet Sanchez l. 1. d. 3. n. 43. De his tribus, lege Dianam p. 11. tract. 5. ref. 3.

§. IV. Qualis copula Affinitatem pariat.

1. Quoniam copula radix est prædictæ Affinitatis, ideo maxime hic explicari solet, qualis esse debeat copula, ut illa certo Affinitas oriatur. Dico, hac in re vnum esse certum, incerta duo: Certum est, nequaquam sufficere actus quantumcunque turpes esse, sed requiri copulam consummatam intra vas femineum, ubi effundatur semen.

2. Hinc non confurgit hoc impedimentum ex copula sodomitica, nec ex copula cum mortua, nec ex effusione seminis omnino extra vas, nec ex congressu spadonum, qui verum semen non emittunt, nec, ut declaravit Pius V. ex Matrimonio rato non consummato, ex illo tamen oriri impedimentum publicæ honestatis, ne obliuiscaris.

3. Contra, ut vult Sanchez l. 7. d. 64. n. 17. confurgit ex copula habita cum dormiente, cum ebria, cum infana, cum invita, cum coacta, cum ignorante, siue jus, siue factum; tunc enim vera fit feminum commixtio, & fit vnum principium generationis.

4. Atque hic nota diligenter differentiam, nam nunc docemus, oriri Affinitates à copula, etiam vi, vel metu habita: at paulo ante in præced. num. 6. docuimus ex copula vi, metu, &c. habita, non oriri pœnam non valendi petere debitum: quæ duo, quia sunt valde diversa, ideo valde notanda. Prius enim est ante contractum matrimonium, posterius vero est post illud jam legitime celebratum.

5. Jam vero, incertum est, Primò. An oriatur affinitas si semen emittuntur extra vas, sed illud sibi matrix attrahat, vel, si aliqua tandem arte, etiam ope Dæmonis, intra vas mulieris intromittatur. Negat Pontius, lib. 7.

cap. 33. num. 2. affirmavit cum communi Sanchez l. 7. d. 64. num. 15. Pont. g. 3. p. 12. n. 14. Avers. q. 17. sect. 1. Ver. Dubitari etiam, Perez d. 3. sect. 1. n. 4. G. Hurt. d. 20. de mar. diff. 1. num. 3. & merito, jam enim licet adest verissima seminum commixtio.

6. Incertum est secundo. An prædicta Affinitas oriatur si intromisso semine viri, mulier suum semen femineum non emittat, quo aliquando in femina frigidiore fertur, posse contingere?

Respondeo, Quamvis debeat semper præsumi, femina etiam, & ipsam feminalem, vnde, nisi evidentissime contrarium constet, in praxi, tum in foro fori, tum in foro conscientie est pronunciandum. Affinitatem esse contractam, tamen pro eo raro casu, qui posset contingere, duæ sunt sententiæ.

7. Non oriri tunc affinitatem, docet Perez l. c. num. 5. G. Hurt. l. c. num. 4. Avers. l. c. V. Dubitatur tamen, alique, & novissime Verricelli, r. 4. q. 20. 27. sect. 10. Ratio principalior est, quia ex Medicorum sententia ad generationem requiritur necessarium semē femineum. Quando igitur hoc absit, cum vir, & mulier non possint fieri vnum principium generationis, quod est radix Affinitatis, ipsa Affinitas oriri non potest.

8. Oriri tunc Affinitatem, docet Sanchez l. c. num. 20. Pontius l. 7. cap. 33. num. 2. alique, qui, hi probabilius putant, non esse necessarium ad generationem femineum semen, esto adiuvet. Quare sine hoc poterunt vir, & mulier fieri vnum principium generationis.

9. Vtraque sententia est probabilis, ut fateatur idem Sanchez l. c. n. 19. & in simili iterum dicitur à nobis aliquanto inferius, tract. 5. c. 7. n. 5.

CAPVT XIII.

Impedimentum Duodecimum.

IMPOTENTIA.

§. I. Quid, & quidplex sit?

1. Impotentia coeundi, seu inhabilitas ad consummandam copulam (quam Sacri Canones *Toto titulo de frig. & maleficiis*, frigiditatem appellant) est impedimentum dirimens Matrimonium contrahendum, idque jure naturæ est, ut non possis tradere tuum corpus ad actum illum impossibilem. Quare, siue tu scias, siue tu nescias impotentiam, si tamen verè impotens sis, impedimento eris affectus, & consequenter ineptus ad Matrimonium.

2. Dixi autem primò, (*impotentia coeundi*) nam impotentia generandi (quam *sterilitatem* appellamus) impedimentum non est dirimens; Ita Sanchez l. 7. d. 97. num. 26. tunc enim, si haberi nequit primarius finis Matrimonii, nempe prolis generatio, habetur tamen secundarius, qui est remedium concupiscentiæ. Porissimum, quæ jam adest immediatè potestas perficiendi copulam, esto absit, quasi per accidens effectus copulæ, id est proles. Nam propterea potest Maritus commisceri cum vxore vicina partui quamvis sine effectu novæ prolis, &c.

3. Dixi item (*dirimens matrimonium contrahendum*) nam impotentia superveniens Matrimonio jam contracto, siue consummato, siue rato, illud non dirimit. An vero tunc liceat usus Matrimonii, dicemus §. 5.

4. Impotentia autem hæc tunc certo adest, quando aliquid, ut volunt Sanchez l. 7. d. 92. per totum, & d. 107. Pont. l. 7. c. 60. n. 3. & G. Hurt. d. 22. diff. 1. 3. & 7. ex his tribus certò deest, vel scilicet deest Potentia ad penetrationem vas, vel Potentia ad emittendum verum semen, vel Potentia ad illud emittendum intra vas, neque enim sufficit, si emittatur extra vas, quamvis in ejus ore. Lege G. Hurt. l. c.

5. Hæc